

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor
- Justitie en Veiligheid
- Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning

datum 13 oktober 2020

Betreffende wetsvoorstel:

35526

Tijdelijke bepalingen in verband met maatregelen ter bestrijding van de epidemie van covid-19 voor de langere termijn (Tijdelijke wet maatregelen covid-19)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 13 oktober 2020 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: PVDA, GroenLinks, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie (met uitzondering van het lid Voordewind)

Tegen: PVV, SP, PvdD, DENK, FVD, Krol, Van Kooten-Arissen, Van Haga, het lid Voordewind (ChristenUnie)

Aangenomen amendementen

Artikel I, onderdeel A

21 → 31 → **39** (Van der Graaf c.s.) over aanscherping van de noodzakelijkheids- en proportionaliteitseisen

Dit amendement scherpt met onderdeel I de bepaling over doel en reikwijdte van de wet aan.

Het is van groot belang dat bij elk gebruik van de in deze tijdelijke wet toegekende bevoegdheden duidelijk wordt gemaakt dat een minder vergaande regeling om grondrechten in te perken niet mogelijk is.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 13 oktober 2020

blad 2

In de memorie van toelichting is aangegeven dat bij de formulering van artikel 58b gebruik gemaakt is van elementen van artikel 26 van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. De indieners zijn van mening dat de in dit wetsvoorstel opgenomen bepaling aanscherping verdient en dat er meer aangesloten moet worden bij artikel 26 Wiv.

De afweging ten aanzien van de volksgezondheid moet uitdrukkelijk getoetst worden op evenredigheid aan het met de maatregelen nagestreefde doel. In die afweging kunnen onder meer gevolgen voor bijvoorbeeld de psychische en emotionele gezondheid, de uitoefening van het eigendomsrecht en de mogelijkheden om bezoek te ontvangen binnen instellingen meegewogen worden.

Met het criterium 'in overeenstemming met de uitgangspunten van een democratische rechtsstaat' wordt uitdrukkelijk gerefereerd aan de grondrechten. Met deze formulering is aansluiting gezocht bij het voorstel voor wijziging van de Grondwet inzake een algemene bepaling (Staatsblad 2018, 86) dat door de Eerste Kamer in eerste lezing is aangenomen. Tevens is aansluiting gezocht bij de Wet op de Raad voor het openbaar bestuur.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de regering formeel op grond van dit wetsvoorstel de bevoegdheid heeft om scholen te sluiten. Omdat dit een zo vergaande inbreuk op de grondrechten betekent en ook veel andere negatieve gevolgen kan hebben (zoals leerachterstanden of gevolgen voor thuiswerkende ouders) is zo'n maatregel alleen te rechtvaardigen als dit een reëel perspectief biedt op daadwerkelijke vermindering van besmettingskansen en in vergelijking met nadere maatregelen op het gebied van bijvoorbeeld hygiëne of afstand houden echt een verbetering betekent.

Nu tijdens de huidige crisis verschillende maatregelen genomen worden die noodzakelijk worden geacht voor de bestrijding van de epidemie van covid-19, dient er, wanneer de noodzakelijkheid van het treffen van een specifieke maatregel verdwijnt of blijkt dat getroffen maatregelen niet dusdanig effectief zijn dat continuering gerechtvaardigd is, te worden afgeschaald. Ook wanneer de afstandsnorm kan worden verkleind of op nihil kan worden gesteld, dient dit te gebeuren. De onderdelen II en III van dit amendement regelen in de wettekst dat maatregelen die bij ministeriële regeling of algemene maatregel van bestuur worden genomen, moeten worden afgeschaald zodra dit kan. Hiermee wordt andermaal het belang van tijdelijkheid van de maatregelen en het belang van noodzakelijkheid van de maatregelen die ter bestrijding van de epidemie van covid-19 worden getroffen, in de wet verankerd.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I onderdelen A en D

Artikel II

7 → 9 → 30 → **48** (Buitenweg c.s.) over een instemmingsrecht van de Kamer op ministeriële regelingen

Dit amendement strekt ertoe de in het wetsvoorstel opgenomen lichte voorhangprocedure te vervangen door een procedure waarbij de Tweede Kamer kan besluiten al of niet met ministeriële regelingen in te stemmen. De gekozen volksvertegenwoordiging moet in de positie zijn om maatregelen die het kabinet voornemens is te nemen ter bestrijding van het COVID-19 virus tegen te houden wanneer zij deze ongewenst vindt, of te bevestigen wanneer het zich in deze maatregelen kan vinden. Dat is passend in een democratische rechtsstaat, en is van belang voor het draagvlak voor maatregelen.

datum 13 oktober 2020

blad 3

Het amendement voorziet er ook in dat het kabinet kan handelen in zeer dringende omstandigheden. Over de keuze om maatregelen direct in te laten gaan moet het kabinet zich verantwoorden bij de Tweede Kamer. Deze kan binnen een week besluiten om de maatregelen terug te draaien wanneer het dit wenst.

De besluiten in de Tweede Kamer worden genomen bij meerderheid van stemmen, maar een derde van het grondwettelijk aantal leden, 50 Kamerleden, volstaan om de Tweede Kamer over te laten gaan tot stemming over zo'n besluit.

Voorts schrapt dit amendement de vangnetbepaling.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I onderdelen A en D

6 → **15** (Van Raak en Van der Staaij) over het laten vervallen van de vangnetbepaling

Indieners zien het belang van het snel kunnen handelen door de regering ten tijde van een pandemie. De vangnetbepaling in artikel 58s geeft de Minister echter te veel vrijheid om het parlement buiten spel te zetten en zelfstandig vergaande beslissingen te kunnen nemen. Indieners achten een dergelijk artikel dan ook disproportioneel. Het wetsvoorstel biedt voldoende mogelijkheden voor het stellen van regels. In geval van nood kan ook via een aanvullend wetsvoorstel met parlementaire betrokkenheid ruimte gevraagd worden voor extra ruimte voor maatregelen. Indieners stellen dan ook voor het artikel volledig te laten vervallen.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel A

12 → 20 → 29 → **38** (Van Brenk c.s.) over een bezoekrecht voor bewoners van zorglocaties

Het doel van dit amendement is dat een cliënt altijd bezoek van tenminste één familielid of naaste kan krijgen. Dat recht wordt vastgelegd in het voorgestelde artikel 58o, vierde lid. Menselijk contact is namelijk essentieel voor het welbevinden. Maatwerk is daarom mogelijk: als de situatie het toelaat, kan bezoek ook door meer dan één familielid of naaste plaatsvinden. Omdat er zich in deze crisissituatie uitzonderlijke omstandigheden kunnen voordoen, geldt deze bepaling niet in alle gevallen. Zo kan gedacht worden aan situaties van gecohorteerde verpleging afgezonderd van de overige ruimten in een locatie.

De indieners willen de verantwoordelijkheid voor het eventueel beperken van bezoek primair bij de zorgaanbieder houden. Zorgaanbieders hebben de plicht om kwalitatief goede en veilige zorg te leveren. Wanneer er sprake is van een dusdanig grote uitbraak in de regio en/of stad waar een aanbieder gevestigd is, kan de aanbieder de veilige zorg niet meer garanderen wanneer deze nog onbeperkt open is voor bezoek. Dit in verband met een groot risico op verspreiding van en besmetting met covid-19. Gezien de taak van zorgaanbieders om kwalitatief goede en veilige zorg aan te bieden veronderstellen de indieners dat zorgaanbieders in bovengenoemde situatie zelf besluiten tot het sluiten van een (deel van) een locatie. Dat blijft primair de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieders en de indieners willen daarmee de minister niet op de stoel van de aanbieder neerzetten. Ook de cliëntenraad en de ondernemingsraad zullen vanuit de eigen verantwoordelijkheid in het overleg met de zorgaanbieder oog hebben voor de evenredigheid van maatregelen die worden getroffen om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

datum 13 oktober 2020

blad 4

De indieners stellen voor om artikel 58o, derde lid, aan te passen. Als de zorgaanbieder onverhoopt zijn verantwoordelijkheid niet zou waarmaken, dan is het nodig dat de minister subsidiair en snel kan ingrijpen. Een ministeriële regeling is als uiterst remedium nog mogelijk. Artikel 58b, tweede lid, brengt mee dat de regeling evenredig moet zijn. Landelijk dekkende toegangsverboden stroken daar bijvoorbeeld niet mee. De ministeriële regeling zal dan ook toegespitst moeten zijn op die locatie, zorginstelling, wijk, gemeente of regio waar het probleem zich voordoet. Het ligt voor de hand dat daarbij ook gedifferentieerd wordt naar de categorie instellingen die het betreft. Te denken valt aan de situatie dat er in een gemeente of een gebied een uitbraak is van het virus en een of meer zorglocaties aldaar onvoldoende maatregelen hebben getroffen om de verspreiding ervan tegen te gaan.

De bevoegdheid van de minister om een aanwijzing of bevel te geven op grond van artikel 58o, tweede lid, blijft bestaan. Daarmee kan de minister van VWS een schriftelijke aanwijzing geven met concrete maatregelen of, in spoedeisende gevallen, een bevel geeft indien de zorgplicht niet wordt nageleefd. Een aanwijzing kan bijvoorbeeld inhouden dat de zorgaanbieder specifieke maatregelen dient te treffen om ervoor te zorgen dat aanwezige bezoekers de veilige-afstandsnorm in acht kunnen nemen.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel A

14 → 17 → 22 → 26 → **40** (Van der Staaij c.s.) over versterking van de informatievoorziening aan het parlement en het horen van de Raad van State over een voorgenomen verlenging

Dit amendement regelt de versterking van de informatieplicht aan het parlement en het bieden van duidelijkheid over het traject voor beëindiging van de inperking van grondrechten. In dat kader wordt voorgesteld de afdeling Advisering van de Raad van State periodiek advies te laten uitbrengen over de geldende maatregelen. Dit advies kan dan worden betrokken bij de beoordeling door de Kamer van het voornemen om de werkingsduur van de wet te verlengen.

Het is belangrijk dat de Staten-Generaal een duidelijk overzicht krijgen van de genomen maatregelen en de daaraan ten grondslag liggende motivering. Dat wordt geregeld in artikel 58t van het wetsvoorstel. Omdat het gaat om het inperken van grondrechten vindt de indiener het belangrijk dat de regering in ieder geval bij een voornemen tot verlenging van maatregelen duidelijk maakt wat het verwachte proces is ten aanzien van het beëindigen van het inperken van dat grondrecht.

Gezien de vergaande ingrepen op de grondrechten en de mogelijk onbepaalde duur die op grond van het wetsvoorstel mogelijk is, is het naar de mening van de indiener tevens noodzakelijk om aan te geven hoe toegewerkt wordt naar een situatie waarin de inperking van de grondrechten deels of geheel beëindigd wordt. Hierbij is het in bijzonder ook van belang aan de hand van welke criteria dit bepaald wordt. Het biedt de burgers duidelijkheid ten aanzien van de doelstellingen van de inperkingen en verbetert tevens de mogelijkheid van democratische controle op de uitoefening van de bevoegdheden en de duur ervan.

Gezien de keuze in het wetsvoorstel om vooral gebruik te maken van ministeriële regelingen bij de concrete maatregelen is er geen advisering door de Afdeling advisering van de Raad van State beschikbaar. Om aan dit bezwaar tegemoet te komen wordt voorgesteld dat elke drie maanden advies wordt gevraagd aan de Afdeling advisering over de geldende maatregelen. Het is uiteraard van belang dat de Staten-Generaal over een

datum 13 oktober 2020

blad 5

dergelijk advies en het nader rapport naar aanleiding daarvan kunnen beschikken voordat het ontwerp voor een koninklijk besluit tot verlenging van de wet aan de beide Kamers wordt overgelegd (artikel VIII, vierde lid). Het ligt in de rede dat de Afdeling advisering in het advies onder meer ingaat op de rechtsstatelijke aspecten en de inperking van de grondrechten.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel A

13 → 16 → 18 → 28 → **32** (Van Dam c.s.) over het waarborgen van de betrokkenheid van en verantwoording aan colleges en gemeenteraden

Democratische controle is niet alleen noodzakelijk op landelijk niveau. Ook plaatselijk moet de democratische controle plaats kunnen vinden. Dit amendement versterkt deze democratische controle. Deze controle kan zowel tussentijds als na afloop plaatshebben. De bestrijding van de epidemie van covid-19 kan ook gevolgen hebben voor de aanpalende beleidsterreinen die het college uitvoert en daarom is het van belang dat ook het college betrokken wordt. In goed onderling overleg tussen burgemeester en gemeenteraad of college wordt vastgesteld hoe de burgemeester deze betrokkenheid waarborgt, de frequentie waarmee dit plaatsvindt en de wijze waarop die afstemming ingevuld wordt.

Op grond van artikel 58d is het mogelijk dat bepaalde bevoegdheden zijn overgedragen naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Voor die gevallen regelt dit amendement tevens dat de democratische controle zich ook uitstrekt over de uitoefening van die bevoegdheden door de voorzitter van de veiligheidsregio.

In principe vindt deze controle achteraf plaats, gezien het veelal acute karakter bij het gebruik maken van deze bevoegdheid. De verantwoording wordt afgelegd aan de betrokken gemeenteraden na afloop van de situatie bedoeld in artikel 58d, eerste lid. Dat moment wordt gemarkeerd door het besluit van de minister van VWS tot intrekking van het besluit, waarna de toepassing van de betreffende bevoegdheid weer bij de burgemeester is belegd (artikel 58d, tweede lid).

Maar als er sprake is van maatregelen die langer duren, is het ook denkbaar dat de gemeenteraden of de colleges tussentijds hun visie kenbaar maken aan de voorzitter van de veiligheidsregio. De wijze waarop deze terugkoppeling of overleg plaatsvindt is aan de betrokken organen. Dit kan bijvoorbeeld plaatsvinden door middel van een schriftelijk verslag, waarna de voorzitter van de veiligheidsregio de vragen van de raden, schriftelijk en desgewenst mondeling kan beantwoorden. Aangezien artikel 58d meer dan eens toegepast kan worden, voor afzonderlijke gevallen of een serie van gevallen, kan telkens deze procedure gevolgd worden.

De voorzitters van de veiligheidsregio's en de gemeenteraden kunnen onderling invulling geven aan de praktische uitvoering van deze verantwoordingsrelatie. Denkbare vormen zijn een verslag aan alle raden gezamenlijk en tevens een gezamenlijk debat met alle of een aantal raden tegelijk. De mondelinge toelichting kan in een fysieke of digitale vergadering worden gegeven.

Met algemene stemmen aangenomen.

datum 13 oktober 2020

blad 6

Artikel I, onderdeel D

11 → 25 → 33 (Veldman c.s.) over verlaging van de sancties en uitsluiten dat overtredingen gevolgen hebben voor de VOG

Het voorgestelde artikel 68bis bevat de strafbaarstellingen en strafsancties op regels uit het voorgestelde hoofdstuk Va. Op een aantal strafbare feiten wordt een sanctie gesteld van hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie (max € 4.350). Een uitzondering naar beneden is gemaakt voor onder andere overtreding van de veilige afstandsnorm en het groepsvormingsverbod. Indieners willen deze systematiek veranderen. Zij zijn van mening dat voor natuurlijke personen een strafbedreiging van 7 dagen of een geldboete van de eerste categorie in algemene zin volstaat en fors genoeg is. Zij willen daarbij een uitzondering naar beneden maken voor het overtreden van de veilige afstandsnorm: deze boete zou maximaal € 95,- moeten zijn. Dit amendement strekt daar toe en regelt daarnaast dat de straffen voor natuurlijk personen bij andere overtredingen worden verlaagd tot hechtenis van ten hoogste 7 dagen of een geldboete van de eerste categorie (max € 435). Voor rechtspersonen geldt, op grond van het bestaande en doorwerkende artikel 23, zevende lid Sr, een uitzondering. Het betreffende zevende lid, eerste zin, stelt: «Bij veroordeling van een rechtspersoon kan, indien de voor het feit bepaalde boetecategorie geen passende bestraffing toelaat, een geldboete worden opgelegd tot ten hoogste het bedrag van de naast hogere categorie.» In dit geval kan aldus aan rechtspersonen een boete van de 2e categorie worden opgelegd. Dat achten de indieners passend. Indieners zijn van mening dat de hoogte van de sancties zo meer in overeenstemming is met de aard van de overtreding die immers doorgaans zal bestaan uit iets dat in het maatschappelijk verkeer als normaal wordt gezien. Dat geldt te meer voor de veilige afstandsnorm. Indieners zijn voorts van mening dat voor natuurlijke personen een maximale geldboete van € 435,00 al fors is. Voor rechtspersonen ligt dat dat vaak anders.

Het wetsvoorstel regelt kort samengevat dat overtredingen van bepalingen onder artikelen 58f, eerste lid en 58g, eerste lid niet leiden tot een aantekening op justitiële documentatie en daarmee ook niet betrokken worden bij een verklaring omtrent het gedrag (VOG). Dit amendement voegt daaraan toe dat overige overtredingen wel leiden tot een aantekening op justitiële documentatie, maar niet betrokken worden bij de VOG. Een overtreding van de bepalingen van het met deze wet voorgestelde hoofdstuk Va van de Wet publieke gezondheid, weegt namelijk niet mee bij de beoordeling van de aanvraag met betrekking tot de afgifte van een VOG. Door het verlagen van de boete betreffende de veilige afstand is dit al niet zo omdat het bedrag niet boven de € 100,- uitkomt. Hechtenis is daarmee ook uitgesloten. Het vierde deel van het amendement regelt dat ook bij andere boetes een aantekening niet kan leiden tot weigering van afgifte van een VOG. Dit sluit aan bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State hierover. Indieners vinden de expliciete uitsluiting passend omdat dit een tijdelijke wet betreft die een grondslag biedt voor het nemen van ingrijpende maatregelen voor zeer bijzondere omstandigheden. Het beroep dat de wet doet op de acceptatie en de medewerking van mensen voor de komende periode is zeer groot. Door een overtreding wel te laten bijschrijven op de justitiële documentatie, maar niet te laten meewegen bij de beoordeling voor een VOG is verzekerd dat de justitiële autoriteiten wel zicht hebben op eventuele recidive, maar de overtreding geen consequentie heeft voor de VOG. Dit geldt daarmee ook voor overtreders die in dienst willen treden als bijvoorbeeld politieagent, buitengewoon opsporingsambtenaar of zorgverlener.

Met algemene stemmen aangenomen.

datum 13 oktober 2020

blad 7

Artikel VIII

5 → 27 (Groothuizen c.s.) over een initiële werkingsduur van 3 maanden

De indieners onderschrijven het tijdelijke karakter van deze wet. Daarnaast onderschrijven zij de overwegingen die ten grondslag liggen aan de mogelijkheid om de werkingsduur te verlengen of bepalingen juist eerder te laten vervallen. Het is op dit moment immers niet te voorzien hoe de verspreiding van het virus en de bestrijding daarvan verlopen.

Juist vanwege het gegeven dat niet te voorzien is hoe de verspreiding en bestrijding van het virus in de toekomst zal gaan verlopen, is een vervalbepaling van 6 maanden een te lange termijn.. De wet heeft vergaande consequenties voor de Nederlandse burger, waarbij fundamentele vrijheden kunnen worden ingeperkt. Indieners wensen de duur van de wet daarom tot drie maanden te beperken. Dit onderstreept het tijdelijke karakter en maakt optimale parlementaire controle mogelijk.

Met algemene stemmen aangenomen.

Verworpen en ingetrokken amendementen

Artikel VIII

19 (Van der Staaij) over het verkorten van de verleningsduur tot een maand

Dit wetsvoorstel geeft vergaande bevoegdheden aan de regering, zonder dat hier nog parlementaire goedkeuring bij aan de orde is. De indiener is van mening dat er bij inperking van grondrechten uiterste terughoudendheid noodzakelijk is. Indien de regering van mening is dat verlenging van onderdelen van dit wetsvoorstel noodzakelijk is, is het belangrijk dat die periode zo kort mogelijk is.

De regering heeft gekozen voor de mogelijkheid van een verlenging met drie maanden. Het is moeilijk te overzien of de vergaande beperkingen voor zo'n lange periode noodzakelijk zijn. De indiener is van mening dat deze periode maximaal een maand mag duren. Hiermee wordt de parlementaire betrokkenheid sterk vergroot. Dit voorstel noodzaakt tot voortdurende toetsing of en in hoeverre inperking van grondrechten nog gewenst is en sluit tevens aan bij de periode van een maand die geldt voor de informatievoorziening aan het parlement op grond van artikel 58t.

Ingetrokken.

Artikel I, onderdeel A

10 (Van Raak) over het waarborgen van de betrokkenheid van gemeenteraden

Indiener beoogt met dit amendement de lokale democratie te versterken en raadsleden meer zeggenschap te geven, waarbij tevens de druk op burgemeesters verminderd wordt. Het wetsvoorstel voorziet in een grotere rol voor de burgemeester en eventueel de voorzitter van de veiligheidsregio in het bestrijden van de coronacrisis. Indiener ziet de noodzaak voor lokaal maatwerk maar achten het van belang dat ook deze maatregelen democratisch tot stand komen en gecontroleerd kunnen worden. Met dit amendement kan de zeggenschap voor raadsleden worden vergroot.

Ingetrokken.

datum 13 oktober 2020

blad 8

Invoeging onderdeel OA

44 (Van Esch) over gezondheidsbevordering

Dit amendement strekt ertoe de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport tijdens een voortdurende epidemie een expliciete opdracht te geven om ook maatregelen te nemen die de algehele gezondheid bevorderen. Daartoe behoort ook de verantwoordelijkheid om te werken aan het wegnemen van belemmeringen voor die goede gezondheid.

Wanneer de overheid ten tijde van een epidemie in het belang van de volksgezondheid burgers in hun vrijheden beperkt, is de indiener van mening dat de overheid ook een plicht heeft om de basisgezondheid van burgers maximaal te bevorderen. Van een overheid die burgerlijke vrijheden beperkt, mag immers verwacht worden dat het zich maximaal inspant om burgers zo veel als mogelijk te vrijwaren van deze vrijheidsbeperkende maatregelen. Dat doet de overheid onder meer door perspectief te bieden op verbetering van de omstandigheden door te zorgen voor extra bescherming tegen de ongezonde leefomgeving.

Bij de huidige Covid-19 epidemie bleek dat het kabinet beleid om de ongezonde leefomgeving aan te pakken uitstelde. Dat ging ten koste van onze basisgezondheid. De indiener is van mening dat het versterken van de basisgezondheid ook gedurende een crisis prioriteit heeft.

Tijdens de Covid-19 epidemie is gebleken dat burgers met een kwetsbare gezondheid of onderliggend lijden (bijvoorbeeld diabetes-2, hart- en vaatziekten, aandoeningen aan de longen) extra kwetsbaar zijn voor het virus. De impact van een besmetting op de gezondheid en het risico om te komen te overlijden is voor deze mensen groter.

De regering heeft conform de Grondwet (artikel 22, lid 1) de taak om maatregelen te nemen ter bevordering van de volksgezondheid. Naar de mening van de indiener is deze grondwettelijke taak ten tijde van een epidemie van een infectieziekte die de gehele volksgezondheid bedreigt extra belangrijk en verdient zij daarom nadere uitwerking in de Wet publieke gezondheid.

De indiener is van mening dat ten tijde van een voortdurende epidemie het beleid zich naast het tegengaan van de verspreiding van de ziekte ook moet richten op het weerbaar maken van de bevolking tegen de gevolgen van een besmetting. Dit kan door beleid op te stellen waarmee factoren die van invloed zijn op de ernst van het ziektebeloop en/of de overlevingskans¹ beperkt worden. Daarbij dient het voorzorgsbeginsel leidend te zijn.

Vanwege de relatie tussen het ziektebeloop bij Covid-19 patiënten en bijvoorbeeld obesitas, hart- en vaatziekten en longproblemen kan, voor maatregelen die bijdragen aan het beperken van die ernst van het ziektebeloop en de sterfte, bijvoorbeeld gedacht worden aan de invoering van een belasting op suikerhoudende dranken, het invoeren van maximale gehaltes toegevoegd zout, vet en suiker in etenswaren, het verlagen van de btw op groente en fruit en/of het stimuleren van bewegen.

Naar de mening van de indiener levert deze verplichting gezondheidswinst op en dringt het de ziekte en sterfte door de infectieziekte terug.

datum 13 oktober 2020

blad 9

Dit artikel vervalt niet op het moment dat de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 vervalt.

¹ Voor Covid-19 is bekend dat obesitas, diabetes, longaandoeningen, luchtvervuiling en hart- en vaatziekten een rol spelen in de mate waarin de infectieziekte tot ziekte of sterfte leidt.

Verworpen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen en DENK.

Artikel I, onderdelen A en D

34 (Ouwehand en Van Esch) over een fokverbod voor dieren die bevattelijk zijn voor covid-19

De volksgezondheid vraagt om mogelijkheden om in te kunnen grijpen als in dierhouderijsectoren risico's ontstaan voor de gezondheid van de mens. De Tweede Kamer heeft dit onlangs nog onderstreept met een motie die de minister van VWS de doorzettingsmacht moet geven bij de preventie en bestrijding van besmettelijke dierziekten die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid¹. Ook besloot de Kamer dat vanuit het oogpunt van volksgezondheid een verbod moet worden ingesteld op het beroepsmatig fokken van dieren die aantoonbaar bevattelijk zijn voor het coronavirus en een reservoir kunnen vormen.² Dit amendement legt hiervoor de wettelijke basis.

In het afgelopen half jaar is gebleken dat nertsen zeer gevoelig zijn voor covid-19. De dieren scheiden bovendien veel virusdeeltjes uit, waardoor ze zeer besmettelijk zijn voor zowel andere nertsen als voor mensen. In Nederland zijn nog 110 nertsenfokkerijen. In iets meer dan vijf maanden tijd zijn 62 locaties besmet geraakt met het virus. Het virus is in die maanden van mens op nerts en van nerts op mens overgesprongen. Tweederde van de onderzochte nertsenfokkers, gezinsleden en medewerkers raakte daarbij besmet. Virologen hebben vastgesteld dat de besmettingsgraad onder mensen op besmette bedrijven daarmee vele malen hoger is dan in de huiselijke kring.

Dit amendement beoogt vanuit het oogpunt van de volksgezondheid een verbod in te stellen op het beroepsmatig fokken van dieren die aantoonbaar bevattelijk zijn voor covid-19 en daardoor een reservoir kunnen vormen voor het virus. Van de nertsenfokkerij is dit onomstotelijk aangetoond. Het is daarom van belang dat in ieder geval de nertsenfokkerij wordt stilgelegd. Deze gevaren zouden zich ook in andere dierhouderijsectoren kunnen voordoen. Wetenschappelijke inzichten hierover volgen zich snel op. Het is daarom belangrijk dat de minister van VWS ook in andere dierhouderijsectoren snel kan ingrijpen op het moment dat er risico's ontstaan voor de gezondheid van de mens.

Dit amendement regelt daarom dat bij ministeriele regeling ook andere diersoorten kunnen worden aangewezen waarvoor een verbod op het beroepsmatig fokken wenselijk en noodzakelijk is in het kader van de bestrijding van covid-19.

Dit artikel vervalt niet op het moment dat de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 vervalt.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, Van Kooten-Arissen en DENK.

Artikel I, onderdelen A en D

37 → 49 (Hijink) over uitbreiding van de reikwijdte van amendement nr. 48 naar beide Kamers

¹ Motie Ouwehand c.s., Kamerstuk 25295-379

² Motie Ouwehand/Ploumen, Kamerstuk 28286-1108

datum 13 oktober 2020

blad 10

Indiener beoogt met dit subamendement om de in het wetsvoorstel opgenomen lichte voorhangprocedure te vervangen door een procedure waarbij zowel de Tweede als de Eerste Kamer al of niet met ministeriële regelingen in kan stemmen. Indiener deelt de mening van indieners van nader gewijzigd amendement Buitenweg c.s. (nr. 48) dat de gekozen volksvertegenwoordiging in de positie moet zijn om maatregelen die het kabinet voornemens is te nemen ter bestrijding van het COVID-19 virus tegen te houden of te bevestigen. De ondertekenaars sluiten echter de Eerste Kamer uit in hun amendement. Als het gaat om de democratische legitimiteit dan dient een zo breed mogelijk draagvlak voor deze ingrijpende maatregelen gewaarborgd te worden. Ook de Eerste Kamer dient zich volgens de indiener derhalve uit te spreken over eventuele vergaande maatregelen tegen de verdere verspreiding van het coronavirus.

Verworpen. Voor: SP, Krol, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV, FVD en Van Haga.

Artikel I, onderdelen A en D

50 (Van Kooten-Arissen) over een maximale groepsgrootte op plaatsen bestemd voor gemeenschappelijk belijden van godsdienst of levensovertuiging

Dit amendement regelt dat de coronamaatregelen voor iedereen gelden, dus ook voor de bezoekers aan kerk, moskee, synagoge of ander gebedshuis waar thans, in weerwil van de coronamaatregelen, een onbeperkt aantal mensen aanwezig mag zijn mits de 1,5 meter onderling gehandhaafd wordt. Triage (mensen van tevoren vragen of ze symptomen van covid-19 vertonen) is pas verplicht bij meer dan 100 mensen binnen en meer dan 250 mensen buiten.

De coronamaatregelen worden ingesteld met als doel het aantal besmettingen met covid-19 terug te dringen, risicogroepen te beschermen en de zorg te ontlasten. De uitzonderingspositie die kerken, moskeeën, synagogen en andere gebedshuizen hebben bij het naleven van de coronamaatregelen is niet uit te leggen, zeker niet op grond van medische argumenten.

Het schept een rechtsongelijkheid die begrijpelijkerwijs veel weerstand oproept in de samenleving. Waar in het voetbalstadion niet meer in de open lucht gezongen mag worden, mag in een kerk nog steeds een onbeperkt aantal mensen samen zingen. Waar op niet-kerkelijke huwelijken en begrafenissen slechts dertig mensen aanwezig mogen zijn, is het aantal aanwezigen bij kerkelijke huwelijken en begrafenissen onbeperkt. Waar bijeenkomsten in gebedshuizen onbeperkt zijn, wordt het maximale toegestane aantal bezoekers van verenigingen, waar mensen niet zelden óók kracht en zingeving uit ontlenen, beperkt tot dertig mensen. Dat zorgt voor onbegrip en, zeker in het geval van huwelijken en begrafenissen, voor onmogelijke keuzes en veel verdriet. De uitzonderingspositie van gebedshuizen ondermijnt tevens de geloofwaardigheid van de coronamaatregelen en het draagvlak onder de bevolking om zich te laten beperken in bijvoorbeeld het recht op vrijheid van vereniging en vergadering of anderszins.

Hoewel veel levensbeschouwelijke gemeenschappen, religieuze organisaties en de daarbij aangesloten gebedshuizen zich inmiddels vrijwillig achter de coronamaatregelen scharen en de hoeveelheid kerkgangers per dienst drastisch beperken tot een veilig aantal op veilige afstand van elkaar, triage toepassen, niet meer samen zingen, mondklappers dragen of zelfs in het geheel digitale kerkdiensten faciliteren, zijn er nog immer gebedshuizen die geen beperking in de samenkomst van hun leden dulden. Terwijl de coronamaatregelen óók de bezoekers van gebedshuizen en hun omgeving moeten beschermen.

datum 13 oktober 2020

blad 11

Onderhavig amendement regelt daarom dat het niet toegestaan is om zich in groepsverband op te houden in een gebouw of op een besloten plaats, niet zijnde een woning, die gebruikelijk bestemd is voor het in gemeenschap met anderen belijden van godsdienst of levensovertuiging, met meer dan 30 personen. Daarmee sluit deze regeling zich aan bij de maatregelen die gelden voor andere besloten plaatsen, niet zijnde gebedshuizen, op het moment dat de tijdelijke wet in werking treedt. Tevens wordt geregeld dat een last onder dwangsom kan worden opgelegd voor overtreding van het groepsvormingsverbod, op dezelfde manier zoals dat nu geregeld is voor andere plaatsen. Ook wordt geregeld dat het niet-naleven van het groepsvormingsverbod in kerken op dezelfde manier bestraft kan worden als op andere plaatsen. Tot slot wordt in dit amendement geregeld dat de burgemeester in bijzondere omstandigheden ontheffing van het groepsvormingsverbod in gebedshuizen kan verlenen, op dezelfde manier als dat geregeld is voor andere plaatsen.

Verworpen. Voor: Krol, de PvdD, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV en FVD.

Artikel I onderdelen A en D

47 (Azarkan) over opschorting van de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding

Dit amendement regelt dat de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding buiten werking wordt gesteld voor de duur van dit wetsvoorstel. Anders ontstaat er immers rechtsongelijkheid tussen het dragen van boerka's niqaabs en andere gezichtsbedekkende kleding en het dragen van neusmondmaskers.

Volgens artikel 58a wordt persoonlijke beschermingsmiddelen gedefinieerd als "uitrusting die bestemd is om te worden gedragen of vastgehouden teneneinde de eigen of een andere persoon zoveel mogelijk te beschermen tegen overdracht van het virus SARS-CoV-2". Er worden geen nadere vormvereisten gesteld aan wat onder persoonlijke beschermingsmiddelen wordt verstaan, en wat niet. En uiteraard kunnen boerka's, niqaabs en andere gezichtsbedekkende kleding ook worden gedragen of vastgehouden teneneinde de eigen of een andere persoon zoveel mogelijk te beschermen tegen overdracht van het virus SARS-CoV-2. Zeker als deze kledingstukken evenveel virussen tegenhouden als neusmondkapjes, wat aannemelijk is omdat vergelijkbare stoffen en materialen gebruikt worden. Teneinde een ernstige vorm van rechtsongelijkheid en mogelijk daaruit voortvloeiende rechtszaken te voorkomen, voorziet dit amendement erin dat gelijke rechten gelden in gelijke gevallen, en er geen verboden onderscheid wordt gemaakt.

Verworpen. Voor: GroenLinks en DENK.

Artikel VIIA

43 (Azarkan) over het met terugwerkende kracht verlagen van geldboetes

Dit amendement regelt dat coronaboetes die een bedrag van € 95 overstijgen, voor het deel waarmee zij dat bedrag overstijgen, als onverschuldigd betaald beschouwd worden. De betaler heeft dus recht heeft op teruggave van het teveel betaalde. Net als bij de aantekeningen in de justitiële documentatie wenst de indiener dat hierbij terugwerkende kracht wordt toegepast. Anders zou ook een ongelijke straf ontstaan voor precies dezelfde strafbare feiten voor en na de inwerkingtreding van deze wet. De indiener wijst er hierbij ook op dat het schrappen van de aantekeningen in de justitiële documentatie volgens de regering absoluut onmogelijk zou zijn, maar uiteindelijk wel degelijk mogelijk bleek. Door middel van wetgeving kunnen de rechtsgevolgen van een bepaald feit worden aangepast in

datum 13 oktober 2020

blad 12

het voordeel van de burger. De indiener wenst dat dit ook gebeurt met de hoogte van de coronaboetes.

Verworpen. Voor: SP, Krol, de PvdD, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV, FVD en Van Haga.

Artikel VII

36 (Hijink) over een zware voorhang bij beide Kamers van het verlengingsKB

Indiener beoogt met dit voorstel de democratische zeggenschap over een verlengingsbesluit te vergroten. In het huidige voorstel moet het voornemen tot verlengen wel worden voorgelegd aan beide Kamers maar is er geen sprake van instemmingsrecht. Indiener ziet graag dat het parlement hier meer zeggenschap over krijgt, zeker omdat de maatregelen ingrijpend zijn en deze het liefst zo kort mogelijk duren. Zij stellen dan ook voor dat een besluit tot verlenging alleen genomen kan worden met instemming van beide Kamers.

Verworpen. Voor: SP, Krol, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV, FVD en Van Haga.

Artikel VIII

35 (Van Haga en Baudet) over een zware voorhang bij de Tweede Kamer van het verlengingsKB

Een fundamenteel uitgangspunt van onze parlementaire democratie is dat het parlement altijd het laatste woord heeft over vrijheidsbeperkende maatregelen.

Dit uitgangspunt komt onder meer tot uitdrukking in artikel 103 van de Grondwet. Op grond van dat artikel kan de regering - nadat zij de uitzonderingstoestand heeft afgekondigd - vrijheidsbeperkende maatregelen treffen en daarbij afwijken van grondrechten. Het parlement kan echter te allen tijde beslissen die uitzonderingstoestand te beëindigen en houdt derhalve het laatste woord.

In het onderhavige wetsvoorstel wordt dit uitgangspunt om onduidelijke redenen verlaten. Hoewel op grond van het voorstel zeer ingrijpende maatregelen kunnen worden getroffen, waarbij wordt afgeweken van grondrechten, is de regering zelfstandig bevoegd om te besluiten over het voortduren van de maatregelen.

Op grond van Artikel VIII vervalt de wet automatisch zes maanden na de inwerkingtreding, maar de regering kan dit steeds verlengen. Het ontwerp van het verlengingsbesluit moet weliswaar worden voorgelegd aan het parlement, maar het parlement kan dit niet tegenhouden. Zelfs als het parlement zich verzet tegen verlenging van de wet, kan de regering anders besluiten.

Indieners hechten er sterk aan het genoemde uitgangspunt van onze parlementaire democratie te handhaven en stellen voor in de wet op te nemen dat de Tweede Kamer kan besluiten niet in te stemmen met verlenging, zodat het parlement te allen tijde het laatste woord houdt over het voortduren van de wet.

Verworpen. Voor: SP, Krol, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV, FVD en Van Haga.

datum 13 oktober 2020

blad 13

Artikel VIII

51 (Van Kooten-Arissen) over een evaluatie van de wet gelijktijdig met iedere verlenging

Gezien de impact van deze wet op het dagelijks leven van mensen en hun grondrechten, acht de indiener een evaluatie van de wet onmisbaar. Dit amendement regelt dat de wet met het oog op iedere verlenging wordt geëvalueerd en dat deze evaluatie gelijktijdig met het verlengingsKB aan de Kamers wordt toegezonden.

Verworpen. SP, Krol, de PvdD, Van Kooten-Arissen, DENK, de PVV, FVD en Van Haga.

Moties

41 → 46 → .. (Van Kooten-Arissen) over mensen die in verzet gaan tegen de coronaboete actief erop wijzen dat zij eventueel in aanmerking kunnen komen voor juridische bijstand

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, Krol, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de ChristenUnie, de PVV, FvD en Van Haga.

42 (Van Dam c.s.) over herziening van het staatsnoodrecht

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie.

45 (Hijink) over een voorstel voor aanpassing van de Wet publieke gezondheid

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie.